

**การจัดการองค์ความรู้ของหัตถกรรมสิ่งทอจากภูมิปัญญาชนเผ่าชาติพันธุ์ล้านนา :
ชุมชนเผ่าปกากะญอ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่
รัชนี พงศ์วิริทธิ์* และกัญญาณัฐ ไชเออร์ส**

**Knowledge Management of Textiles Based on Lanna's Ethnic Wisdom:
Pgazkoenyau Community Mae Wang District, Chiang Mai Province
Rathanan Pongwirithon* and Kanyakan Syers**

คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

Faculty of Business Administration and Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Lanna.

*Corresponding author. E-mail address: dr_tok2029@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาเพื่อทราบถึงลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม และการจัดการองค์ความรู้ของสมาชิกกลุ่มหัตถกรรมสิ่งทอจากภูมิปัญญาชนเผ่าชาติพันธุ์ล้านนา ชุมชนเผ่าปกากะญอ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ มุ่งการศึกษาเฉพาะการจัดการองค์ความรู้ของหัตถกรรมสิ่งทอจากภูมิปัญญาชนเผ่าชาติพันธุ์ล้านนา และการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการองค์ความรู้ของของหัตถกรรมสิ่งทอจากภูมิปัญญาชนเผ่าชาติพันธุ์ล้านนา ชุมชนเผ่าปกากะญอ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งใช้แนวคิดการจัดการองค์ความรู้ ได้แก่ การสร้างองค์ความรู้ การจัดเก็บองค์ความรู้ การถ่ายทอดองค์ความรู้และการใช้งานองค์ความรู้ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ เพศหญิงในชุมชนปกากะญอ บ้านหนองมณฑา อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการกำหนดโควตาและเฉพาะเจาะจง จำนวน 50 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลของงานวิจัย ผลการวิจัย พบว่าส่วนใหญ่มีอายุ 36-45 ปี มีระดับการศึกษาสูงสุดต่ำกว่าปริญญาตรี โดยมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพในช่วง 1-5 ปี และมีอาชีพเกษตรกร ซึ่งการจัดการองค์ความรู้ของหัตถกรรมสิ่งทอจากภูมิปัญญาชนเผ่าชาติพันธุ์ล้านนาของชุมชนดังกล่าว โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในการจัดการองค์ความรู้ ($\bar{X} = 0.81, S.D. = 0.57$) ในกาปฏิบัติในการสร้างสมองค์ความรู้ ($\bar{X} = 0.87, S.D. = 0.67$) การปฏิบัติในการจัดเก็บองค์ความรู้ ($\bar{X} = 0.77, S.D. = 0.37$) การปฏิบัติในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ($\bar{X} = 0.78, S.D. = 0.49$) และการปฏิบัติในการใช้งานองค์ความรู้ ($\bar{X} = 0.82, S.D. = 0.92$) แนวทางในพัฒนาการจัดการความรู้ของชุมชนเพื่อความยั่งยืน ควรมุ่งเน้นปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดการองค์ความรู้จะต้องสามารถจัดการองค์ความรู้อย่าง มีดังนี้ 1) การเรียนรู้อย่างเป็นระบบ (System Thinking) 2) การครองงานของแต่ละบุคคล (Personal Mastery) 3) การสร้างทัศนคติการเรียนรู้ (Mental Model) 4) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Vision) 5) การเรียนรู้การทำงานเป็นทีม (Team Learning)

คำสำคัญ: การจัดการความรู้ หัตถกรรมสิ่งทอ เผ่าปกากะญอ

Abstract

This research aims to study to know the nature of personal, social, economic and knowledge management of group member of textiles based on Lanna's ethnic wisdom, Pgazkoenyau (Karen) community, Mae Wang district, Chiang Mai province. This study concentrated only on knowledge management of textile handicrafts of Lanna's ethnic tribal wisdom with Pgazkoenyau community, Mae Wang district, Chiang Mai. The concepts applied for knowledge management are included knowledge creation, knowledge storage, knowledge transfer and the use of the knowledge. The population used in this study is females in the community of Pgazkoenyau from Ban Nong Monta, Mae Wang district, Chiang Mai. The technique employed in this study is simple random sampling, which used both quota sampling and purposive sampling from 50 individuals. The research tool is a questionnaire. The result indicated that the majority of the respondent age between 36-45 years old, the highest education level is lower than bachelor degree, working experience between 1-5 years and work as farmers. From the study, the knowledge management of

textile handicrafts of Lanna’s ethnic tribal wisdom in this community shows overall in the practice of knowledge management is ($\bar{X} = 0.81$, S.D. = 0.57), the practice of knowledge creation is ($\bar{X} = 0.87$, S.D. = 0.67), the practice of knowledge storage is ($\bar{X} = 0.77$, S.D. = 0.37), the practice of knowledge transfer is ($\bar{X} = 0.78$, S.D. = 0.49) and the practice of the use of knowledge is ($\bar{X} = 0.82$, S.D. = 0.92). The guidelines for sustainable development of community’s knowledge management should be concentrated along the success factors of knowledge management as 1. System Thinking, 2. Personal Mastery, 3. Mental Model, 4. Shared Vision and 5. Team Learning

Keywords: Knowledge Management, Hand Wooden Textile, Pgazkoenyau (Karen)

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

ในปัจจุบันทุกประเทศทั่วโลก ได้เริ่มเข้าสู่กระแสใหม่ของการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ที่เรียกว่า “สังคมความรู้” (Knowledge Society) และระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-Based Economy) ซึ่งใช้ความรู้และนวัตกรรม (Innovation) เป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาและการผลิต มากกว่าเงินทุนและแรงงาน การพัฒนาความรู้และเทคโนโลยีใหม่จำเป็นต้องใช้การวิจัยและพัฒนาโดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับฐานการผลิต ซึ่งเห็นได้ว่า หลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนต่างหันมาเตรียมองค์กรของตนให้มีความพร้อม มุ่งเน้นให้มีการปรับเปลี่ยนองค์กร โดยหวังผลในการเพิ่มประสิทธิภาพที่จะเกิดขึ้นกับองค์กรในทุกๆ ด้าน เพื่อให้สามารถเข้าสู่การแข่งขันที่จะเกิดขึ้นในศตวรรษใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ชัชวาล วงศ์ประเสริฐ, 2552) โดยทุกองค์กรธุรกิจไม่ว่าจะเป็นองค์กรขนาดใหญ่หรือขนาดเล็กจำเป็นต้องปรับกระบวนการที่ต้นใหม่ในการบริหารจัดการ เพื่อสร้างกระบวนการทางธุรกิจที่มีประสิทธิภาพ มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นองค์กรที่มีศักยภาพอย่างแท้จริง เป็นสิ่งที่ทุกคนยอมรับว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้บุคคลหรือองค์กรประสบความสำเร็จ และบุคลากรในองค์กรยังถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญอันดับต้นๆ ขององค์กร เนื่องจากองค์กรต้องตระหนักถึงคุณค่าของความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคลากรนั้น หากบุคลากรในองค์กรมีความรู้ รู้จักแสวงหา และสามารถใช้ความรู้ตลอดจนเพิ่มพูนคุณค่าให้กับความรู้ได้อย่างสม่ำเสมอส่งผลให้องค์กรมีความเจริญก้าวหน้า อย่างไรก็ตาม

ยังเกิดข้อขัดแย้งว่า เมื่อบุคลากรซึ่งเป็นเจ้าของปัญญาที่แท้จริงออกจากองค์กรไป ความรู้จะหายไปจากองค์กรด้วยหรือไม่ และจะอย่างไรให้องค์กรสามารถแปรสภาพความรู้ส่วนบุคคลไปสู่ความรู้ขององค์กรได้ องค์กรที่มีศักยภาพในด้านต่างๆ จึงสามารถบริหารต้นทุนทางปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล นอกเหนือไปจากการบริหารต้นทุนทางการเงินแล้ว ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น องค์กรทุกองค์กรต้องกำหนดแนวทางกลยุทธ์ วิธีการในการแสวงหาองค์ความรู้ที่กระจัดกระจายอยู่ทั่วไปทั้งภายในและภายนอกองค์กรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งจำเป็นต้องมีพื้นฐานของการบริหารจัดการองค์ความรู้ที่มีระบบสร้างความชัดเจนให้กับความรู้ และกระบวนการที่เกี่ยวข้อง นับตั้งแต่การสร้างหรือการพัฒนาองค์ความรู้ การรวบรวมคัดเลือก การเก็บรักษา จัดระบบ การผสมผสาน การกระจาย การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และการนำมาใช้เพื่อให้องค์กรสามารถนำองค์ความรู้ไปพัฒนาการสร้างคุณค่าทางธุรกิจหรือด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และก่อให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขัน (วีรวิฑู ฆาพะชิตานนท์, 2552) การปรับตัวหรือการเปลี่ยนแปลงขององค์กรไปสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ การสร้างนวัตกรรมและองค์ความรู้ใหม่ โดยใช้จากการจัดการความรู้ในองค์กรเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป โดยในส่วนของธุรกิจจะเน้นการผลิตเพื่อผู้บริโภค ที่มีความยืดหยุ่นและสามารถสร้าง ตลอดจนพัฒนานวัตกรรมเพื่อตอบสนองความต้องการที่ซับซ้อนมากขึ้นของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา

การจัดการความรู้ (Knowledge Management) ไม่ได้เป็นเรื่องแปลกใหม่ แต่มีมาแต่อดีต โดยเฉพาะในครอบครัวไทยที่มีการเรียนรู้ตามอรรถาศัย พ่อแม่สอนลูก

ปู่ย่า ตายาย ถ่ายทอดความรู้และภูมิปัญญาให้แก่ลูกหลานในครอบครัว ทำกันมาหลายชั่วอายุคน โดยใช้วิธีการต่างๆ ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ซึ่งไม่จำเป็นต้องมีกระบวนการที่เป็นระบบแต่อย่างใด ในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านต่างๆ การใช้วิธีการจัดการความรู้แบบอดีตจึงไม่มีความเหมาะสม ดังนั้นจึงต้องมีกระบวนการที่เป็นระบบเพื่อช่วยในการสนับสนุนทำให้บุคคลได้ใช้ความรู้ที่ต้องการ ได้ทันเวลา และเพิ่มผลผลิต มีศักยภาพในการแข่งขันขององค์กร (เกษญา แซ่มประเสริฐ, 2551) ด้วยเหตุนี้ หน่วยงานต่างๆ จึงต้องมองหาวิธีการที่เหมาะสมเพื่อที่จะสร้างการจัดการความรู้ ในการยอมรับความรู้ทางการจัดการสารสนเทศ และการรู้จักประยุกต์ใช้ในกระบวนการจัดการความรู้ ซึ่งการจัดการความรู้ไม่ใช่วัตถุที่สามารถจัดเก็บเป็นเจ้าของและเคลื่อนไหวได้เหมือนเครื่องมือหรือเอกสาร แต่แฝงอยู่ในทักษะ ความเข้าใจ และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในองค์กร ซึ่งประกอบกันจนกลายเป็นมิติความรู้ที่หลากหลาย ดังนั้น องค์กรจึงต้องจัดการความรู้ของตนเองด้วยแนวทางที่ไม่ใช่แค่ย่อกnowledge ให้กลายเป็นเพียงวัตถุเท่านั้น (พูนลาภ อุทัยเลิศอรุณ, 2550)

ในประเทศไทยมีชาวกระเหรี่ยง 1,993 หมู่บ้าน 69,353 หลังคาเรือน ประชากรทั้งสิ้นประมาณ 752,295 คน คิดเป็นร้อยละ 46.80 ของจำนวนประชากรชาวเขาในประเทศไทย โดยกลุ่มชาติพันธุ์ชนเผ่ากระเหรี่ยงหรือปกากะญอ เป็นชนพื้นเมืองดั้งเดิมที่มีจำนวนมากที่สุดในกลุ่มชาวไทยภูเขาในประเทศไทย จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์เชื่อกันว่ากลุ่มชาติพันธุ์กระเหรี่ยงเป็นคนกลุ่มที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ประเทศไทยมานานหลายร้อยปี โดยทั่วไปมีรูปร่างลักษณะสูงปานกลาง สีผิวของกระเหรี่ยงมีตั้งแต่เหลืองไปจนถึงน้ำตาลคล้ำ รูปร่างหน้าตาและจมูกแบน ผมหงอก หยาบ รักความสงบ รักธรรมชาติ ไม่ชอบการต่อสู้และตั้งถิ่นฐานทำมาหากินเป็นหลักแหล่ง ไม่ชอบโยกย้ายที่อยู่เหมือนชาวเขาเผ่าอื่น โดยมากกระเหรี่ยงหรือปกากะญอนั้นจะประกอบอาชีพทำไร่ ทำนาตามภูเขาใกล้แหล่งน้ำปลูกผักสวนครัวตามฤดูกาล เลี้ยงสัตว์เพื่อบริโภคภายในครัวเรือน ส่วนการแต่งกาย ชายจะใส่เสื้อผ้าทอผืนเดียว

โดยใช้วิธีทอผ้าเป็นชั้นแล้วนำมาต่อกันเป็นเสื่อ ถ้าเป็นชายใส่เสื่อสีแดง และใส่เสื้อขาวแขนยาวด้านในสำหรับกางเกงใส่สีอะไรก็ได้ ส่วนหญิงสาวใส่ชุดสีขาว สำหรับหญิงสาวแต่งงานแล้วถึงจะใส่สีอื่นได้ กระเหรี่ยงจึงนิยมใช้ผ้าทอโดยใช้ผ้าฝ้ายที่ย้อมสีจากธรรมชาติ ทำย้อม ทอเสื่อ ทอผ้าถุง เป็นต้น ซึ่งศิลปะการทอผ้านี้ ถือได้ว่าเป็นหัตถกรรมสิ่งทอจากภูมิปัญญาท้องถิ่น (Traditional Knowledge) ของชนเผ่าที่ได้รับสืบทอดองค์ความรู้ วิธีการผลิตที่ถ่ายทอดมาหลายชั่วอายุคนจากรุ่นอดีตสู่ปัจจุบัน ซึ่งมีความประณีต มีเอกลักษณ์เฉพาะโดดเด่นด้วยวิธีการทอแบบที่เอว มีกระบวนการย้อมสีธรรมชาติจากพืชที่หาได้ในท้องถิ่น สืบเนื่องจากโครงการส่งเสริมอาชีพตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงดำเนินงานพัฒนาเพื่อช่วยเหลือประชาชนที่ด้อยโอกาส ซึ่งอาศัยอยู่ในถิ่นทุรกันดารห่างไกลจากการคมนาคมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นโดยมีกิจกรรมการประกอบอาชีพเสริมหลักที่ยังคงอนุรักษ์ไว้และมีการสืบทอดมาสู่สมาชิกรุ่นเยาว์มีมากมายหลายประเภท เช่น การทอผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีธรรมชาติของกลุ่มแม่บ้านชาวไทยภูเขา “ปกากะญอหรือปกากะญอ” ในพื้นที่อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น (สำนักงานพระราชวัง สอนจิตรลดา สำนักโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, 2546) ส่วนภาครัฐบาลนั้นได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาพื้นที่สูงมาอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นการแก้ไขปัญหาการปลูกฝิ่นควบคู่ไปกับการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงเป็นหลัก ต่อมาจึงพัฒนาในเชิงบูรณาการมากขึ้น อย่างไรก็ตามปัจจุบันยังคงมีปัญหาที่จำเป็นต้องให้ความสำคัญในการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกลุ่มจังหวัดภาคภาคเหนือตอนบน 1 ประกอบด้วยจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดลำพูน จังหวัดลำปาง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้มีการทบทวนและจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1 พ.ศ. 2557-2560 (สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1, ม.ป.ป.) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดเป็นแผนที่มุ่งเน้นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มจังหวัดและนำไปสู่

การกระตุ้นให้เกิดการลงทุนของภาคเอกชนและสร้าง รายได้ให้กลุ่มจังหวัด โดยคำนึงถึงความสอดคล้อง เชื่อมโยงกับนโยบายของรัฐบาลแผนพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค รวมทั้งความสอดคล้องกับศักยภาพ โอกาส สภาพปัญหา และความต้องการของประชาชนในพื้นที่และการจัดทำ แผนพัฒนาจังหวัดและแผนพัฒนากลุ่มจังหวัด โดยได้ กำหนดวิสัยทัศน์กลุ่มจังหวัด คือ “ศูนย์กลางการ ท่องเที่ยว การค้า การลงทุน สู่สากล โดดเด่นวัฒนธรรม ล้านนา สังคมน่าอยู่ทุกถิ่นที่” มุ่งเป้าประสงค์ คือ ชุมชน เข้มแข็ง สังคมน่าอยู่ เศรษฐกิจสมดุลสิ่งแวดล้อมยั่งยืน

บ้านหนองมณฑา หมู่ที่ 16 ตำบลแม่วิน อำเภอ แม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งขึ้นเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2248 เดิมมีชื่อว่าขุนมุต เป็นหมู่บ้านกะเหรี่ยง ปกาเกอญอ สภาพหมู่บ้านเป็นหุบเขา ลักษณะ ภูมิอากาศแบ่งออกเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูหนาวช่วงเดือน พฤศจิกายนถึงเดือนกุมภาพันธ์ ฤดูร้อนช่วงเดือนมีนาคม ถึงเดือนพฤษภาคม ฤดูฝนช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือน ตุลาคม มีอาณาเขตทิศเหนือติดต่อกับอำเภอสะเมิง ทิศใต้ติดต่อกับบ้านแม่มุต หมู่ที่ 6 ตำบลแม่วิน อำเภอ แม่วางทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่ ทิศตะวันตกติดต่อกับบ้านทุ่งหลวง หมู่ที่ 2 ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง แบ่งการปกครองออกเป็น 4 หมู่บ้าน คือ 1) บ้านหนองมณฑา 2) บ้านใหม่ 3) บ้าน ปางมะโอ 4) บ้านขุนวินและชาวบ้านในหมู่บ้านมีการ ประกอบอาชีพทำนาเป็นอาชีพหลัก เลี้ยงสัตว์เป็น อาชีพรอง ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธประมาณ ร้อยละ 99 และนับถือศาสนาคริสต์ประมาณร้อยละ 1 จากข้อมูลประชากร ปี พ.ศ. 2550 จำแนกรายได้เฉลี่ย ต่อคนต่อปี 25,038.- (สองหมื่นห้าพันสามสิบแปด บาท) ปัจจุบันมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 54 ครัวเรือน ประชากรทั้งหมด 248 คน เป็นหญิง 127 คน เป็นชาย 121 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน, ม.ป.ป.) หมู่บ้านมีโรงเรียนชุมชนมอวาดี ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2535 โดยความร่วมมือระหว่างชาว ปกาเกอญอมอวาดีกับสมาคมศูนย์รวมการศึกษาและ วัฒนธรรมของชาวไทยภูเขาในประเทศไทย (ศ.ว.ท. หรือ

IMPECT) ได้ประสานความร่วมมือกับศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดเชียงใหม่มีการจัดการเรียนการสอน 2 ภาษา คือ เรียนเขียน อ่าน พูดภาษาปกาเกอญอ เป็นเรื่องหลักแล้วนำมาเชื่อมโยงกับภาษาไทย-อังกฤษ โดยบูรณาการระหว่างหลักสูตรแกนกลางของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กับหลักสูตร ท้องถิ่นและให้ผู้เฒ่าในชุมชนมาสอนคติ ภูมิปัญญา องค์ความรู้ในการจัดการป่า รักษาป่ารักษา น้ำ การปลูกฝังเด็กรุ่นใหม่ให้เรียนรู้คุณค่าของภูมิปัญญา ปกาเกอญอ ก่อนที่ภูมิปัญญาจะสูญหายไปพร้อมกับ ชนรุ่นปู่รุ่นย่า โดยทางโรงเรียนและคณะครูผู้สอน ต่างมุ่งเน้นมีการปลูกฝังให้เยาวชน มอวาดีให้มีความรู้ ทั้งทางวิชาการ วิชาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรมที่พึงาม เห็นคุณค่าของภาษาและวัฒนธรรมชนเผ่าปกาเกอญอ และสามารถนำภูมิปัญญา ใช้องค์ความรู้และวัฒนธรรม บรรพบุรุษมาดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข (ชนเผ่า พื้นเมือง, ม.ป.ป.) โดยเฉพาะอย่างยิ่งศิลปะการทอผ้า ซึ่งสืบทอดมาแต่โบราณจากชนคนรุ่นเก่าและรุ่นหลังควร รักษาสืบทอดไป แต่ปัจจุบันพบปัญหาในการส่งเสริมและ พัฒนาศิลปะการทอผ้าไทย มีประเด็นปัญหาที่ต้องจัดการ ได้แก่ สืบทอดวิถีชีวิต ศิลปะ วัฒนธรรมของกลุ่มชนเผ่า เพื่อให้อยู่คงอยู่และสืบทอดต่อไป (มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ, ม.ป.ป.)

จากบริบทดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยจึงมีความ สนใจที่จะศึกษาค้นคว้าการวิจัยดังกล่าว ซึ่งความรู้จึงเป็น หัวใจสำคัญที่จะนำองค์การไปสู่ความสำเร็จ เพิ่ม ความสามารถในการแข่งขัน และการสร้างนวัตกรรม การจัดการความรู้จึงเป็นแนวคิดและวิธีการ ซึ่งทำให้การ ดำเนินการบริหารจัดการทางธุรกิจเกิดประสิทธิภาพ สูงสุด มีผลต่อความอยู่รอดและความเจริญก้าวหน้า จึงเป็นแนวทางที่เหมาะสมเป็นอย่างยิ่งสำหรับชุมชน ที่มุ่งหวังในศักยภาพทั้งภายใน ภายนอกชุมชน เพื่อ ให้เกิดความการสืบทอด ภูมิปัญญา วิถีชีวิต ศิลปะ วัฒนธรรมของกลุ่มชนเผ่ายั่งยืน

นิยามศัพท์ในการวิจัย

การจัดการองค์ความรู้ หมายถึง การรวบรวม องค์ความรู้ที่อยู่ในองค์กร ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ใน ตัวบุคคลหรือเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ บุคลากรในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนา ตนเอง และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้องค์กร มีความได้เปรียบทางการแข่งขันและการดำเนินงาน อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบถึงลักษณะส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่ม ทัศนคติต่อสิ่งทอจากภูมิปัญญาชนเผ่าชาติพันธุ์ล้านนา ชุมชนเผ่าปกากะญอ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาการจัดการองค์ความรู้ของทัศนคติต่อ สิ่งทอจากภูมิปัญญาชนเผ่าชาติพันธุ์ล้านนา ชุมชนเผ่า ปกากะญอ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่

เขตขอบของการวิจัย

การวิจัยมุ่งศึกษาแนวคิด ประกอบด้วย 1) แนวคิด เกี่ยวกับความรู้ 2) แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการองค์ ความรู้ในองค์กร 3) แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ของ องค์กร 4) บริบทพื้นที่ศึกษา และ 5) งานวิจัย ที่เกี่ยวข้อง ส่วนขอบเขตเนื้อหา ประกอบด้วย มุ่งการศึกษาเฉพาะการจัดการองค์ความรู้ของของ ทัศนคติต่อสิ่งทอจากภูมิปัญญาชนเผ่าชาติพันธุ์ล้านนา ชุมชนเผ่าปกากะญอ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แนวคิดการจัดการองค์ความรู้ ได้แก่ การสร้างองค์ ความรู้ การจัดเก็บองค์ความรู้ การถ่ายทอดองค์ความรู้ และการใช้งานองค์ความรู้

ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทราบถึงลักษณะส่วนบุคคลของสมาชิกกลุ่มทอผ้า ชุมชนเผ่าปกากะญอ และการจัดการองค์ความรู้ของ สมาชิกกลุ่มทัศนคติต่อสิ่งทอจากภูมิปัญญาชนเผ่าชาติ

พันธุ์ล้านนา ชุมชนเผ่าปกากะญอ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งสามารถนำผลการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการกำหนดเป้าหมาย นโยบาย สนับสนุนและส่งเสริมการจัดการความรู้ ของทัศนคติต่อสิ่งทอจากภูมิปัญญาชนเผ่าชาติพันธุ์ ล้านนา ชุมชนเผ่าปกากะญอ อำเภอแม่วาง จังหวัด เชียงใหม่

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้

ความรู้ คือ การผสมผสานระหว่างประสบการณ์ ค่านิยม ข้อมูล และความเข้าใจอย่างแท้จริง ซึ่งทำให้เกิด กรอบความคิดในการประเมินและประสานข้อมูลเข้ากับ กรอบแนวคิดเดิมจนได้เป็นสารสนเทศ ที่ผ่าน กระบวนการคิดเปรียบเทียบ เชื่อมโยงกับสารสนเทศ อื่น ๆ จนเกิดเป็นความรู้ มีความเข้าใจและนำไปใช้ ประโยชน์ในการสรุปแล้วตัดสินใจ จนนำไปสู่การปฏิบัติ หรือการทำให้คนในองค์กรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งความรู้เป็นสิ่งที่ซับซ้อน ไม่สามารถจัดเป็นระบบที่แน่นอนได้ การพัฒนาของ ข้อมูลจะไม่นำไปสู่การเป็นสารสนเทศ ความรู้ ปัญญา ตามลำดับเสมอไป ดังนั้น สารสนเทศที่แม้จะผ่าน กระบวนการวิเคราะห์และมีบริบทที่ครบถ้วน ถ้าหาก ไม่ใช่สารสนเทศในเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อผู้นำไปใช้หรือไม่ สามารถปฏิบัติได้ ความรู้นั้นก็จะมีประโยชน์ ความรู้ จึงเป็นเรื่องของความจริงที่ต้องพิสูจน์ได้ วิธีการได้มาซึ่ง ความรู้จึงต้องผ่านกระบวนการคิด วิธีการตรวจสอบ ความรู้ การคิดเป็นและรู้วิธีการสร้างความรู้ (Drucker, 1998) ซึ่ง Jenson, & Meckling (2001) ได้ แบ่ง ประเภทความรู้สามารถแบ่งได้หลายประเภท ขึ้นอยู่กับ เกณฑ์การแบ่งความรู้ แต่การแบ่งความรู้ตามลักษณะ การใช้และพิจารณาถึงมูลค่าในการถ่ายโอนความรู้นั้น ก็เป็นสิ่งสำคัญ สามารถแบ่งได้ 2 ประเภท ดังนี้

- 1) ความรู้ที่เป็นความรู้เฉพาะ คือ ความรู้ที่มีราคาไม่ แพง หรือมีค่าใช้จ่ายสูงในการถ่ายโอนไปยังบุคคลอื่น
- 2) ความรู้ทั่วไป คือ ความรู้ที่มีราคาไม่แพงหรือ ค่าใช้จ่ายไม่สูงในการถ่ายโอนไปยังบุคคลอื่น ดังนั้น

จะเห็นได้ว่า ความรู้เป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีศักยภาพ มีความสามารถในการพัฒนาตนเอง สังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า

แนวคิดการจัดการองค์ความรู้ในองค์กร

Gupta, & Govindarajan. (2000) ได้ให้ความหมายของการจัดการความรู้ว่า เป็นกระบวนการที่เป็นระบบของการค้นหา การเลือกการจัดระบบการสกัด และการนำเสนอสารสนเทศ เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจของพนักงานในเรื่องที่สนใจเป็นพิเศษดีขึ้น การจัดการความรู้จะทำให้องค์กรได้รับความเข้าใจอย่างลึกซึ้งด้วยประสบการณ์ของตนเอง กิจกรรมของการจัดการความรู้ที่เกี่ยวกับการจัดหาจัดเก็บ และใช้ความรู้ เป็นไปเพื่อการแก้ปัญหา การเรียนรู้ที่ไม่มีสิ้นสุด (Dynamic Learning) โดยใช้เพื่อการวางแผนกลยุทธ์ และการตัดสินใจ ซึ่งมีองค์ประกอบต่กิจกรรมที่เน้นในการรวบรวมความรู้จากประสบการณ์ของตนเองและประสบการณ์ของผู้อื่น เพื่อความเหมาะสม เพื่อประยุกต์ใช้ความรู้ที่ตอบสนองพันธกิจขององค์กร ซึ่งกิจกรรมต่างๆ จะสำเร็จได้ด้วยการบูรณาการระหว่างเทคโนโลยีและโครงสร้างขององค์กร และการกำหนดยุทธศาสตร์โดยใช้สติปัญญา และต้องอยู่บนพื้นฐานของการใช้ความรู้ในการสร้างความรู้ใหม่ๆ ความพยายามที่จะทำให้ดีขึ้นโดยใช้ระบบปัญญา ในการแสวงหาจัดเก็บ และประยุกต์ใช้ความรู้สำหรับการเรียนรู้ การแก้ไขปัญหา และการตัดสินใจ

ระบบการจัดการองค์ความรู้ เป็นระบบที่จะทำให้ผู้ปฏิบัติสามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ได้จริง และมีการวัดผลประเมินจากการนำองค์ความรู้ไปใช้ในองค์กร โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญของระบบนี้ แต่ละองค์ประกอบดังนี้ 1) การกำหนดเป้าหมายขององค์ความรู้ 2) การระบุความรู้ที่มีอยู่เดิม 3) การจัดหาความรู้ 4) การพัฒนาความรู้แก่องค์กร 5) การเผยแพร่ความรู้ 6) การจัดเก็บความรู้ 7) การนำความรู้ไปใช้ และ 8) การวัดและการประเมินความรู้ขององค์กร ดังนั้น การจัดการความรู้จึงเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและมีหลายขั้นตอนในการนำความรู้ที่อยู่ในองค์กรทั้งความรู้ที่สามารถจับต้องได้หรือเป็นเอกสาร และความรู้ที่ไม่สามารถ

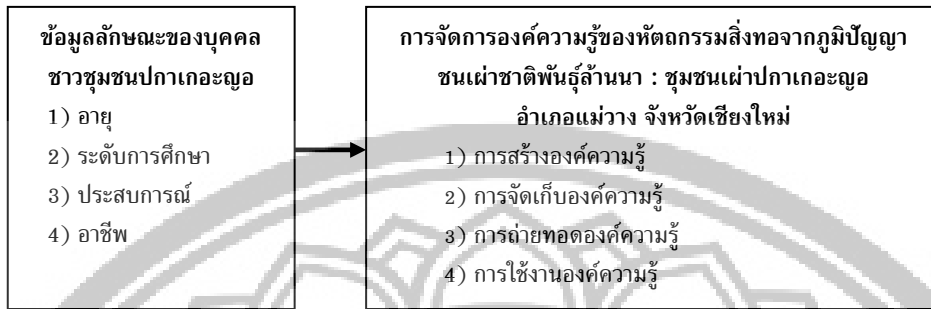
จับต้องได้ ซึ่งเป็นประสบการณ์ ความสามารถเฉพาะตัว ทำให้องค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้ โดยความรู้นั้นจะต้องผ่านกระบวนการอันได้แก่การระบุ ความหรือหรือตรวจสอบความรู้ที่ต้องการและจำเป็นต่อองค์กร รวบรวมเพื่อให้ได้เป็นข้อมูลและทำการประเมินความรู้และจัดเก็บเป็นระบบ ซึ่งนำความรู้ขึ้นมาถ่ายทอดความรู้แก่บุคคลในองค์กร เพื่อประยุกต์ใช้ก่อให้เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพในการทำงาน สร้างความได้เปรียบในการแข่งขันและส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานขององค์กรเพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืน

แนวคิดการเรียนรู้ขององค์กร

การเรียนรู้ขององค์กรเป็นกระบวนการเรียนรู้ขององค์กรเป็นเรื่องที่จะต้องมีการวางแผนเชิงกลยุทธ์ และพฤติกรรมของบุคลากรในองค์กร ซึ่งทำให้องค์กรสามารถระบุรูปแบบและกิจกรรมการเรียนรู้ขององค์กรให้เหมาะสมอันส่งผลกระทบต่อผลการนำความรู้ที่ได้จากการเรียนรู้ไปใช้ในการทำงานต่อที่องค์กรคาดหวัง ซึ่งกระบวนการเรียนรู้ขององค์กร (กิริติ ยศยิ่ง, 2549) สามารถแบ่งออกได้ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การเตรียมตัว 2) กระบวนการการแลกเปลี่ยนสารสนเทศ โดยการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความคิดในเนื้อหาสาระและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ซึ่งกำหนดผู้ที่ถ่ายทอดความรู้และการเรียนรู้ของคนในองค์กรเป็นการเรียนรู้แบบการกระตุ้นการเรียนรู้โดยการฝึกปฏิบัติ การระดมสมอง 3) กระบวนการแสวงหาความรู้และปฏิบัติ 4) กระบวนการเปลี่ยนแปลง การบูรณาการ และ 5) กระบวนการรับผิดชอบและการยอมรับ ดังนั้น การเรียนรู้ขององค์กรเป็นปัจจัยและเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์กรให้มีความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ที่สอดคล้องต่อความต้องการขององค์กร เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงาน ซึ่งการเรียนรู้จะทำให้ทรัพยากรมนุษย์ขององค์กรเกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมและเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลง ส่งผลทำให้องค์กรเกิดการปรับปรุง พัฒนา เพื่อทำให้เกิดความได้เปรียบทางการแข่งขันขององค์กร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลของงานวิจัย โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ประกอบด้วย คำถามแบบปลายปิดและปลายเปิด โดยแบ่งได้ 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะของบุคคลชาวชุมชน ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการองค์ความรู้ของหัตถกรรมสิ่งทอจากภูมิปัญญาชนเผ่าชาติพันธุ์ล้านนา ชุมชนเผ่าปกากะญอ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ และตอนที่ 3 ปัญหาและข้อเสนอแนะของหัตถกรรมสิ่งทอจากภูมิปัญญาชนเผ่าชาติพันธุ์ล้านนา ชุมชนเผ่าปกากะญอ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งการทดสอบการแจกแจงข้อมูลโดยใช้การทดสอบ K-S Test (Kolmogorov-Simonov Goodness of Fit Test) เพื่อหาความเที่ยงตรงของข้อมูลในการทดสอบการแจกแจงข้อมูล โดยค่าทดสอบ Normal Distribution: Accept Normality เท่ากับ $P = 0.825$ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงข้อมูลกระจายตัวเป็นโค้งปกติจริงที่นัยสำคัญ 0.05

ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2556 – 28 สิงหาคม พ.ศ. 2556

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เพศหญิงในชุมชนปกากะญอบ้านหนองมณฑา ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ มาเป็นชุมชนต้นแบบสำหรับ

การศึกษา เนื่องจากมีจำนวนประชากรชนเผ่าปกากะญอรวมตัวอาศัยในขนาดที่เหมาะสม ทั้งยังมีความพร้อมด้วยทรัพยากรและศักยภาพ องค์ความรู้จากภูมิปัญญาชนเผ่าในด้านการทอผ้าจากรุ่นสู่รุ่น มีกลุ่มสตรีที่มีทักษะด้านการทอเป็นอย่างดี ซึ่งปัจจุบันมีจำนวนครัวเรือน ทั้งหมด 54 ครัวเรือน ประชากรทั้งหมด 248 คน เป็นหญิง 127 คน เป็นชาย 121 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน, 2556)

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา คือ เพศหญิงในชุมชนปกากะญอบ้านหนองมณฑา ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยการกำหนดโควตาและเฉพาะเจาะจงจำนวน 50 คน

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ การวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงพรรณนา โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน 2 ระดับ ได้แก่ 0 กับ 1 โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย คือ ค่าคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 0.51-1.00 หมายถึง กลุ่มหัตถกรรมสิ่งทอจากภูมิปัญญาชนเผ่าชาติพันธุ์ล้านนา ชุมชนเผ่าปกากะญอ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ มีการปฏิบัติการจัดการองค์ความรู้ ค่าคะแนนเฉลี่ย ระหว่าง 0.00-0.50 หมายถึง กลุ่มหัตถกรรมสิ่งทอจากภูมิปัญญาชนเผ่าชาติพันธุ์ล้านนา ชุมชนเผ่าปกากะญอ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ไม่มีการปฏิบัติการจัดการองค์ความรู้

ผลการวิจัย

การจัดการองค์ความรู้ของหัตถกรรมสิ่งทอจากภูมิปัญญาชนเผ่าชาติพันธุ์ล้านนา : ชุมชนเผ่าปกากะญอ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลลักษณะของบุคคลชาวชุมชนปกากะญอส่วนใหญ่มีอายุ 36-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.64 มีระดับการศึกษาสูงสุดต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 56.27 โดยมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพในช่วง 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 60.00 ซึ่งมีอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 54.55

การจัดการองค์ความรู้ของกลุ่มหัตถกรรมสิ่งทอจากภูมิปัญญาชนเผ่าชาติพันธุ์ล้านนา ชุมชนเผ่าปกากะญอ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ดังกล่าว โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในการจัดการองค์ความรู้ ($\bar{x} = 0.81$, S.D. = 0.57) โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) การสร้างองค์ความรู้ เป็นกระบวนการนำองค์ความรู้ที่ได้จากแหล่งต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร มาสร้างองค์ความรู้ไว้กับตนเองผ่านวงรอบการเรียนรู้ โดยถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์จากบุคคลหนึ่งไปสู่อีกบุคคลหนึ่งให้องค์กร ซึ่งแต่ละบุคคลจะมีการแปลงความรู้ของตนเองให้เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อระบบขององค์กร จากนั้น จะนำเอาความรู้ที่แปลงแล้วมาจัดเรียงและรวบรวมเป็นองค์ความรู้ของตนเองให้เป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อระบบขององค์กร จากนั้นเป็นการนำเอาความรู้ที่แปลงแล้วมาจัดเรียงและรวบรวมให้เป็นระบบ และนำเอาความรู้ที่อยู่ภายนอกกลับมาตัวบุคคล และจัดการต่อยอดความรู้เดิมเพื่อเกิดประโยชน์แก่บุคคลและองค์กร ซึ่งพบว่า มีการปฏิบัติในการสร้างองค์ความรู้ ($\bar{x} = 0.87$, S.D. = 0.67) โดยจำแนกรายชื่อเรียงลำดับสามอันดับ ได้แก่ ถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ให้กับเพื่อนร่วมงาน, นำความรู้จากที่ได้รับจากเพื่อนร่วมงานเข้ามาประยุกต์ใช้ในงานที่ปฏิบัติ เพื่อทำให้เกิดการพัฒนาสินค้าและบริการของงานที่ได้ปฏิบัติ และได้รับข้อมูลจากภายในและภายนอกองค์กร จากเพื่อนร่วมงาน วิธีและกระบวนการทำงาน คู่แข่งขัน และข่าวสารจากกลุ่มลูกค้า

แสดงให้เห็นถึงการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ให้กับเพื่อนร่วมงาน โดยมีการสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้แบบไม่เป็นทางการ ซึ่งวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างกันภายในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) การจัดเก็บองค์ความรู้ เป็นกระบวนการนำข้อมูลต่างๆ ที่องค์กรมีอยู่ มาจัดเก็บอย่างเป็นระบบ เพื่อนำมาใช้งานได้อย่างสะดวกและรวดเร็วที่สุด โดยองค์ความรู้จะถูกจัดเก็บในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ รูปของบุคคล เอกสารสำคัญ ผลการวิจัย พบว่า มีการปฏิบัติในการจัดเก็บองค์ความรู้ ($\bar{x} = 0.77$, S.D. = 0.37) โดยจำแนกรายชื่อเรียงลำดับ 3 อันดับ ได้แก่ กลุ่มหัตถกรรมสิ่งทอได้มีการจัดทำระบบการจัดการความรู้ที่ง่ายต่อการใช้, กลุ่มหัตถกรรมสิ่งทอได้มีการนำความรู้ที่ได้มาปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมในการปฏิบัติงานของกลุ่มหัตถกรรมสิ่งทอ และกลุ่มหัตถกรรมสิ่งทอ ได้มีการส่งเสริมการจัดทำคู่มือของความรู้ในงาน ซึ่งการจัดเก็บองค์ความรู้ นั้น เป็นการจัดเก็บในรูปแบบภาพถ่าย เอกสารส่วนบุคคล และเอกสารของกลุ่มหัตถกรรมสิ่งทอ โดยได้จัดแบ่งหมวดหมู่ของภาพถ่ายตามประเภทงานต่างๆ เพื่อให้บุคลากรในกลุ่มหัตถกรรมสิ่งทอ สามารถค้นหาเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม 3) การถ่ายทอดองค์ความรู้ เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญอย่างมากอีกกระบวนการหนึ่งสำหรับการจัดการความรู้ เพื่อให้้องค์กรสามารถได้รับความรู้ได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน พบว่า มีการปฏิบัติในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ($\bar{x} = 0.78$, S.D. = 0.49) โดยจำแนกรายชื่อเรียงลำดับ 3 อันดับ ได้แก่ บุคลากรได้ศึกษาวิธีการทำงานก่อนที่จะลงมือปฏิบัติงาน, กลุ่มหัตถกรรมสิ่งทอจัดให้มีการแนะนำการปฏิบัติงานหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับบุคลากรที่เข้ามาทำงานใหม่ และองค์กรได้จัดให้บุคลากรได้ทำงานตรงกับความรู้ความสามารถที่มี ซึ่งจะเห็นได้ว่า กลุ่มหัตถกรรมสิ่งทอมีการศึกษาวิธีการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายซึ่งกลุ่มหัตถกรรมสิ่งทอ ได้จัดให้บุคลากรในกลุ่มหัตถกรรมสิ่งทอได้ทำงานตรงกับความรู้ความสามารถที่มี โดยการวางตัวให้บุคลากรตรงกับกาปฏิบัติตามความสามารถนั้น จะทำให้เกิดการสร้างและถ่ายทอดความรู้เป็นไป

อย่างดี และ 4) การใช้งานองค์ความรู้ เป็นการพิจารณา จากความมีประโยชน์และผลประโยชน์ขององค์ความรู้ ผ่านการประยุกต์องค์ความรู้ต่างๆ เข้าไปในกระบวนการ ปฏิบัติงานตลอดจนกระบวนการดำเนินงานในองค์กร ผลการวิจัย พบว่า มีการปฏิบัติในการใช้งานองค์ความรู้ ($\bar{x} = 0.82$, S.D. = 0.92) โดยจำแนกรายข้อเรียงลำดับ 3 อันดับ ได้แก่ บุคลากรมีการนำความรู้ที่ได้มา ประยุกต์ใช้กับงานที่ทำอยู่, บุคลากรประยุกต์องค์ความรู้ ต่างๆ เข้าไปในกระบวนการทำงาน จนสามารถผลิตสินค้า

ให้มีคุณภาพตรงตามมาตรฐาน และบุคลากรประยุกต์ องค์ความรู้ต่างๆ เข้าไปในกระบวนการทำงาน จนสามารถผลิตสินค้าและบริการได้ตรงตามความ ต้องการของลูกค้า ซึ่งแสดงให้เห็นถึงบุคคลในองค์กร มีการนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้กับงานที่ปฏิบัติตาม หน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และสามารถประยุกต์องค์ความรู้ ต่างๆ เข้าไปในกระบวนการทำงาน จนสามารถผลิต สินค้าและบริการให้มีคุณภาพตามที่องค์กรและผู้มีส่วนได้เสียต้องการ ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ยของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการความรู้

ประเภทของการจัดการความรู้	ผู้ให้ข้อมูล (n = 50)		ค่าคะแนนเฉลี่ย	การจัดการความรู้
	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ		
	ร้อยละ			
1) การสร้างองค์ความรู้	44	6	0.87	ปฏิบัติ
2) การจัดเก็บองค์ความรู้	39	11	0.77	ปฏิบัติ
3) การถ่ายทอดองค์ความรู้	39	11	0.78	ปฏิบัติ
4) การใช้งานองค์ความรู้	41	9	0.82	ปฏิบัติ
รวม			0.81	ปฏิบัติ

อภิปรายผลการวิจัย

การจัดการองค์ความรู้ของหัตถกรรมสิ่งทอจาก ภูมิปัญญาชนเผ่าชาติพันธุ์ล้านนา : ชุมชนเผ่า ปกาเกอญอ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า ข้อมูลลักษณะของบุคคลชาวชุมชนปกาเกอญอ ส่วนใหญ่มีอายุ 36-45 ปี และมีการศึกษาสูงสุดต่ำกว่า ปริญญาตรี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยารัตน์ ธีรธนาชัยกุล (2557) ที่ได้กล่าวว่า บุคคลในวัยนี้เป็น วัยทำงานเพื่อสร้างฐานะและยกระดับความเป็นอยู่ของ ตนเอง สร้างความมั่นคงในการปฏิบัติงาน และมีความ ต้องการลักษณะแรงงานด้านความรู้ความสามารถทาง วิชาชีพและทางเทคนิคในการประกอบอาชีพ ซึ่งมี ประสบการณ์ในการประกอบอาชีพในช่วง 1-5 ปี ซึ่งเป็น ช่วงเวลาสำหรับบุคคลที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานระดับกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มัลลิกา การคนชื่อ (2550) ที่ได้กล่าวว่า บุคคลช่วงประสบการณ์ทำงานที่กล่าว ข้างต้นเป็นบุคคลที่มีอุดมการณ์ มีความมุ่งมั่นและตั้งใจ

แน่วแน่ในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายอย่างมี ประสิทธิภาพ

การจัดการองค์ความรู้ของหัตถกรรมสิ่งทอจาก ภูมิปัญญาชนเผ่าชาติพันธุ์ล้านนาของชุมชน ซึ่งพบว่า โดยภาพรวมมีการปฏิบัติในการจัดการองค์ความรู้ ($\bar{x} = 0.81$, S.D. = 0.57) และมีการปฏิบัติในการสร้าง สมองค์ความรู้ ($\bar{x} = 0.87$, S.D. = 0.67) แสดงให้เห็น ถึงการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ให้กับเพื่อนร่วมงาน โดยมีการสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ แบบไม่เป็นทางการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจารย์ พานิช (2552) ที่ได้กล่าวว่า การจัดการความรู้เกี่ยวข้อง กับการแบ่งปันความรู้ ถ้าไม่มีการแบ่งปันความรู้ ความ พยายามในการจัดการความรู้จะไม่ประสบความสำเร็จ ซึ่งพฤติกรรมภายในองค์กรเกี่ยวกับวัฒนธรรม พลวัต และวิธีปฏิบัติของคนในองค์กร จึงมีผลต่อการแบ่งปัน ความรู้และมีความสำคัญต่อการจัดการความรู้ การปฏิบัติ ส่วนการจัดเก็บองค์ความรู้ ($\bar{x} = 0.77$, S.D. = 0.37) ซึ่งการจัดเก็บองค์ความรู้เป็นการจัดเก็บในรูปของ ภาพถ่าย เอกสารส่วนบุคคล และเอกสารขององค์กร

โดยได้จัดแบ่งหมวดหมู่ของภาพถ่ายตามประเภทงานต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย นำประเสริฐชัย (2552) ที่ได้กล่าวว่า การที่จะสามารถค้นหาและใช้ประโยชน์จากความรู้ได้อย่างเต็มที่นั้น จะต้องมีการจัดเก็บความรู้ให้อยู่ในฐานข้อมูลและควรเป็นแบบสำเร็จรูปพร้อมที่จะใช้ประโยชน์ได้ทันที ซึ่งความรู้ที่ผ่านการจัดการความรู้แล้วจะช่วยให้ผู้ใช้ข้อมูลสามารถเข้าถึงและใช้งานได้อย่างสะดวกรวดเร็ว เพราะโครงสร้างของการจัดการความรู้ที่ดีนั้นจะต้องแบ่งเป็นหมวดหมู่หรือมีระบบที่สามารถสืบค้นหาได้ง่ายและการศึกษาวิธีการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบ ซึ่งองค์กรได้จัดให้บุคลากรในองค์กรได้ทำงานตรงกับความรู ความสามารถที่มี จะทำให้เกิดการสร้างและถ่ายทอดความรู้เป็นไปอย่างสะดวก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Smith, E. A. (2003) ที่ได้กล่าวว่า องค์กรจัดให้มีการจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับงานเพื่อให้บุคลากรทุกคนในองค์กรเกิดความเข้าใจในองค์กร วัฒนธรรมองค์กร และลักษณะของงานเป็นอย่างดี ตลอดจนทำให้ความรู้เบื้องต้นในการปฏิบัติงานในแต่ละตำแหน่งหน้าที่ได้รับผิดชอบก่อนที่จะเริ่มปฏิบัติงานจริง โดยมีระบบการเรียนรู้งานขั้นตอนอื่นๆ ต่อไปในอนาคต ซึ่งมีการปฏิบัติในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ($\bar{x} = 0.78$, S.D. = 0.49) โดยองค์กรได้จัดให้บุคลากรในองค์กรได้ทำงานตรงกับความรูความสามารถที่มี โดยการวางตัวให้บุคลากรตรงกับการปฏิบัติตามความสามารถนั้น จะทำให้เกิดการสร้างและถ่ายทอดความรู้เป็นไปอย่าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจารย์ พานิช (2552) ที่ได้กล่าวไว้ องค์กรต้องมีการสรุปภาพรวมของการดำเนินงานงานจัดการความรู้ โดยอาจจัดทำลงรายงานประชุมขององค์กรและนำมาสื่อสารแก่บุคลากร เพื่อให้บุคลากรร่วมกันขับเคลื่อนระบบจัดการความรู้และการเรียนรู้ โดยต้องอาศัยการติดต่อสัมพันธ์และการแลกเปลี่ยนข่าวสารความรู้ อภิปรายระหว่างบุคคล ผ่านกระบวนการฝึกอบรมและปฐมนิเทศหรือเวทีแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ โดยองค์กรมีการปฏิบัติในการใช้งานองค์ความรู้ ($\bar{x} = 0.82$, S.D. = 0.92) บุคคลในองค์กรมีการนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้กับงานที่ปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบ

และสามารถประยุกต์องค์ความรู้ต่างๆ เข้าไปในกระบวนการทำงาน จนสามารถผลิตสินค้าและบริการให้มีคุณภาพตามที่องค์กรและผู้มีส่วนได้เสีย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมชาย นำประเสริฐชัย (2552) ที่ได้กล่าวว่า หนึ่งในปัจจัยภายนอกที่เป็นแรงผลักดันให้องค์กรต้องมีการจัดการความรู้ คือ ผู้มีส่วนได้เสีย เนื่องจากความต้องการจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และคาดหวังที่จะได้รับคุณภาพสินค้าและบริการ การตอบสนองความต้องการดังกล่าวจึงจำเป็นต้องรู้จักกลุ่มเป้าหมายขององค์กร พร้อมทั้งจะศึกษาวิเคราะห์ความต้องการนั้นอย่างละเอียด เพื่อให้สามารถพัฒนาปัจจัยภายในองค์กร ได้แก่ บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับกระบวนการต่างๆ เพื่อให้สามารถพัฒนามาตรฐานสินค้าและบริการให้ตรงหรือเกินความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

สรุปผลการวิจัย

กลุ่มหัตถกรรมสิ่งทอจากภูมิปัญญาชนเผ่าชาติพันธุ์ล้านนา ชุมชนเผ่าปกากะญอ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ มีการจัดการองค์ความรู้ของหัตถกรรมสิ่งทอจากภูมิปัญญาชนเผ่าชาติพันธุ์ล้านนา โดยมีการสร้างสมองค์ความรู้ เนื่องจากบุคลากรได้รับความรู้จากภายในองค์กรและภายนอกองค์กร และมีการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และประสบการณ์ให้กับเพื่อนร่วมงาน ซึ่งการจัดเก็บองค์ความรู้ มีการปฏิบัติการจัดเก็บองค์ความรู้โดยตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเก็บองค์ความรู้ เพื่อให้มีการจัดเก็บให้เป็นระบบ และสามารถเข้าถึงความรู้ได้อย่างรวดเร็ว ส่วนการถ่ายทอดองค์ความรู้ มีการถ่ายทอดองค์ความรู้โดยส่งเสริมให้มีการถ่ายทอดองค์ความรู้ภายในชุมชน โดยการให้ความรู้และในหน้าที่ความรับผิดชอบในหน้าที่การปฏิบัติงานของตำแหน่งงานนั้นๆ และการใช้อองค์ความรู้ ได้มีการนำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้กับงานที่ปฏิบัติ จนสามารถผลิตสินค้าและบริการให้มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

แนวทางในการจัดการความรู้ของชุมชนเพื่อความยั่งยืน ควรมุ่งเน้นปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดการองค์ความรู้นั้นจะต้องสามารถนำจัดการองค์ความรู้อย่างเป็นระบบตามทฤษฎีการจัดการความรู้ของ (Senge, 1990) มีดังนี้ 1) การเรียนรู้อย่างเป็นระบบ (System Thinking) เป็นการเรียนรู้โดยองค์รวมขององค์กร เป็นการเรียนรู้หาวิธีการ (How to) ในการรักษาสสมดุล (Balancing) ของปัจจัยทั้งภายในและภายนอกที่จะกระทบต่อองค์กร 2) การครองงานของแต่ละบุคคล (Personal Mastery) โดยเริ่มต้นจากการจัดการองค์ความรู้ส่วนตัวบุคคลก่อน ต้องฝึกการเรียนรู้ในการใช้เหตุผลและการสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มองเห็นถึงความเชื่อมโยงงานระหว่างตนเองกับองค์กร มีความเอื้ออาทรช่วยเหลือ แบ่งปันแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และมีความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ในองค์กรร่วมกัน 3) การสร้างทัศนคติการเรียนรู้ (Mental Model) จะเป็นการเริ่มการวางแผนจัดตั้งกลุ่มการทำงานร่วมกัน เพื่อพัฒนาทักษะการสะท้อนความคิด (Reflection) การชักถาม (Inequity) การฝึกฝน (Practices) แยกแยะทดสอบข้อมูลที่ได้เริ่มเรียนรู้ร่วมกัน 4) การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน (Shared Vision) ต้องมีการสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน โดยพัฒนามาจากวิสัยทัศน์ส่วนตัว จากนั้นมีการกระจายวิสัยทัศน์ร่วมของคนในองค์กรเห็นด้วยและพร้อมสนับสนุนอย่างยิ่ง (Commit) หรือคนที่เห็นด้วย (Enroll) และคนที่พอรับได้ (Compliance) 5) การเรียนรู้การทำงานเป็นทีม (Team Learning) การทำงานเป็นทีมต้องมีการตั้งการสนทนา (Diarog) การถกเถียง (Discussion) อุปสรรคเมื่อลงมือปฏิบัติงาน ซึ่งมีทั้งความขัดแย้ง (Conflict) ระหว่างบุคคล และการยึดติดกับงานประจำ (Defensive Routine) สามารถหาประสบการณ์ที่ขาดหายไป และพร้อมที่จะฝึกฝนและเรียนรู้ร่วมกันภายในทีม ซึ่งต้องมีการต่อยอดองค์ความรู้อย่างต่อเนื่องและตลอดเวลา

ข้อเสนอแนะ

ข้อมูลเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาการจัดการองค์ความรู้ของหัตถกรรมสิ่งทอ

การจัดการความรู้กลุ่มหัตถกรรมสิ่งทอจากภูมิปัญญาชนเผ่าชาติพันธุ์ล้านนา ชุมชนเผ่าปกากะญอ อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงใหม่ โดยแนวทางการพัฒนาเชิงปฏิบัติการควรมุ่งเน้น ดังนี้

1. การแสวงหาความรู้และการกลั่นกรองความรู้ โดยการนำปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้ที่รู้เกี่ยวกับหัตถกรรมผ้าทอในหมู่บ้าน ถ่ายทอดองค์ความรู้ในอดีตสู่กระบวนการกลั่นกรองความรู้ให้แก่ชาวชุมชน กลุ่มสมาชิกหัตถกรรมสิ่งทอ เพื่อเกิดตระหนักและสนใจถึงวัฒนธรรมของชนเผ่า ในการตีความหมายทำความเข้าใจในกระบวนการของหัตถกรรมผ้าทอชนเผ่า

2. การสร้างความรู้ให้แก่สมาชิกและชาวชุมชน โดยการสร้างจากเนื้อหาความรู้ที่ได้จากการกลั่นกรองความรู้ในบริบทของหัตถกรรมผ้าทอชนเผ่า มุ่งแสวงหาความรู้ใหม่เพื่อให้สัมพันธ์เกิดความร่วมมือกันระหว่างชาวชุมชนรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ โดยการโอนความรู้แลกเปลี่ยน พูดคุย หรือการได้รับประสบการณ์จากการลงมือปฏิบัติ

3. การวัดและประเมินองค์ความรู้ โดยการให้คุณค่าของความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่จากกระบวนการสร้างองค์ความรู้ ผสมผสานและการปรับเปลี่ยนสู่การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับกระบวนการผลิตผ้าทอให้เกิดการยอมรับของชาวชุมชน ในองค์ความรู้ใหม่ โดยการสนับสนุนสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างความรู้ใหม่ การใช้การแบ่งปัน และการเผยแพร่ความรู้

4. การสร้างคลังความรู้ โดยบันทึกเพื่อให้เกิดการรวบรวมและเก็บรักษาเพื่อให้เกิดการเผยแพร่และรักษาความรู้เกี่ยวกับหัตถกรรมผ้าทอของชนเผ่า ซึ่งการสร้างคลังความรู้เป็นส่วนช่วยให้เกิดการสร้างความรู้เพื่อการจัดการความรู้ในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ จัดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร การใช้ระบบความจริงเสมือน การใช้ระบบสารสนเทศด้วยโปรแกรมต่างๆ เพื่อสร้างให้เกิดประโยชน์ด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์ และบริหารธุรกิจ

สรุปการจัดการความรู้กลุ่มหัตถกรรมสิ่งทอจากภูมิปัญญาชนเผ่าชาติพันธุ์ล้านนา ชุมชนเผ่าปกากะญอ

อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ต้องเป็นกระบวนการ ในการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการตั้งแต่ต้นน้ำ ถึงปลายน้ำ กล่าวคือ ตั้งแต่การสรรหาวัตถุดิบ จนถึงเป็น

สินค้าผ้าทอ ในบริบท ศิลปะ วัฒนธรรม วิถีชีวิต ประเพณี เพื่อการสืบทอดต่อรุ่นสู่รุ่น เพื่อการพัฒนา อย่างยั่งยืน ดังรูปที่ 2

<p>การแสวงหาความรู้และการกลั่นกรองความรู้</p> <p>ถ่ายทอดองค์ความรู้ กระบวนการกลั่นกรองความรู้ให้แก่ชาวชุมชน เพื่อเกิดตระหนักและสนใจ ตีความหมายทำความเข้าใจ</p>	<p>การสร้างความรู้</p> <p>การสร้างจากเนื้อหาความรู้ที่ มุ่งแสวงหาความรู้ใหม่ ความร่วมมือกัน การโอนความรู้ แลกเปลี่ยน พูดคุย การได้รับประสบการณ์จากการลงมือปฏิบัติ</p>
<p>การให้คุณค่าของความรู้ ผสมผสานและการปรับเปลี่ยน การถ่ายทอดความรู้ ยอมรับของชาวชุมชน ในองค์ความรู้ใหม่ การสนับสนุนสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการสร้างความรู้ใหม่ การใช้ การแข่งขันและการเผยแพร่ความรู้</p>	<p>การรวบรวมและเก็บรักษา การเผยแพร่และรักษาความรู้ การสร้างคลังความรู้ การสร้างความรู้เพื่อการจัดการความรู้ในรูปแบบต่างๆ จัดบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร การใช้ระบบความจริงเสมือน การใช้ระบบสารสนเทศด้วยโปรแกรมต่างๆ</p>
<p>การวัดและประเมินองค์ความรู้</p>	<p>การสร้างคลังความรู้</p>
<p>การจัดการความรู้กลุ่มหัตถกรรมสิ่งทอจากภูมิปัญญาชนเผ่าชาติพันธุ์ล้านนา ชุมชนเผ่าปกากะญอ อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่</p>	

รูปที่ 2 การจัดการความรู้กลุ่มหัตถกรรมสิ่งทอจากภูมิปัญญาชนเผ่าชาติพันธุ์ล้านนา ชุมชนเผ่าปกากะญอ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณผู้บริหารของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาและทีมงาน ที่ช่วยสนับสนุนบทความนี้ ผ่านการแก้ไขจนเสร็จสมบูรณ์ภายใต้ “โครงการยกระดับปริญญาโทเป็นงานวิจัยตีพิมพ์ งานสร้างสรรค์ และงานบริการวิชาการสู่ชุมชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ประจำปี 2557” และขอขอบคุณชุมชนปกากะญอ ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยฉบับนี้ ขอขอบคุณกำลังใจจากครอบครัวที่มีส่วนช่วยให้การทำงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

กัลยารัตน์ ธีรธนาชัยกุล. (2557). การจัดการความรู้ ปัจจัยสู่ความสำเร็จ. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 5(พิเศษ), 134-143.

กิริติ ยศยิ่งยง. (2549). *การจัดการความรู้ในองค์กรและกรณีศึกษา*. กรุงเทพฯ: มิสเตอร์ก๊อปปี้.

เจษฎา แซ่มประเสริฐ. (2551). การจัดการความรู้สู่การปฏิบัติที่เป็นเลิศ. ค้นเมื่อ 23 มิถุนายน 2556, จาก <http://www.superbk3.net.km.kmbest1.doc>

- ชนเผ่าพื้นเมือง. (ม.ป.ป.). กลุ่มชนเผ่าพื้นเมือง. ค้นเมื่อ 23 มิถุนายน 2556, จาก <http://www.tribalcenter.blogspot.com>
- ชัชวาล วงศ์ประเสริฐ. (2552). *การจัดการความรู้ในองค์กรธุรกิจ*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- พูนลาภ อุกัยเลิศอรุณ. (2550). *ชุมชนแนวปฏิบัติ: การจัดการความรู้สายพันธุ์ใหม่*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วีเลิร์น.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (ม.ป.ป.). *หมวดภูมิปัญญา เรื่อง การทอผ้า*. ค้นเมื่อ 31 กรกฎาคม 2556, จาก <http://student.swu.ac.th/hm471010393/culture.htm>
- มัลลิกา การคนชื่อ. (2550). *ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของลูกจ้างชั่วคราว มหาวิทยาลัยแม่โจ้*. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาโทบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- วิจารณ์ พานิช. (2552). *การจัดการความรู้ ฉบับนักปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส.).
- วีรจรัส มาชะศิริานนท์. (2552). *การบริหารภูมิปัญญา (Knowledge Management)*. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.
- สังฆมณฑล. (ม.ป.ป.). *ลักษณะนิสัยดั้งเดิมของกลุ่มชาติพันธุ์กาเกาะญอ*. ค้นเมื่อ 2 กรกฎาคม 2557, จาก <http://www.cmdioocese.org/th/ethnic/karen>
- สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 1. (2556). *ยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน (กลุ่มล้านนา)*. ค้นเมื่อ 28 มิถุนายน 2556, จาก <http://region3.prd.go.th/strategy>
- สำนักพระราชวัง สวณจิตจรลดา สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (2546). *โครงการส่งเสริมอาชีพตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี*. ค้นเมื่อ 23 มิถุนายน 2556, จาก http://www.phufa.org/about_project.php
- สมชาย นำประเสริฐชัย. (2552). 5 นาทีกับการจัดการความรู้. ค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2556, จาก <http://ku.ac.th/E-angazine/february45/it/five.html>
- องค์การบริหารส่วนตำบลแม่วิน. (2556). *ข้อมูลประชากรบ้านหนองมณฑา*. ค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม 2556, จาก http://www.maewin.net/index.php?lang=&ge=view_menu&gen_lang=2003.12034753
- Drucker, P. (1998). The Eleven Deadliest Sins of Knowledge Management. *California Management Review*, 40(3), 43-52.
- Gupta, A. K., & Govindarajan, V. (2000). Knowledge Flows within Multinational Corporations. *Strategic Management Journal*, 21(4), 473-496.
- Jensen, M. C., & Meekling, W. (2001). *Specific and General Knowledge, and Organizational Structure: Knowledge Management and Organizational Design*. Delhi: Replica Press.
- Senge, P. M. (1990). *The Fifth Discipline: The art & practice of the learning organisation*. New York: Doubleday.
- Smith, E. A. (2003). The Role of Tacit and Explicit Knowledge in the Workplace. *Journal of Knowledge Management*, 5(4), 86-97.